

Vlaamse overheid

Afdeling Dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 BRUSSEL

T 02 553 15 08

www.vlaanderen.be/dierenwelzijn

ADVIES 28/09/2023 - Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

Diervriendelijker beheer van ratten en muizen

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn pleit voor een **diervriendelijker beheer van ratten en muizen**.

Preventie

De focus ligt hierbij op **preventie**, welke altijd de eerste én de belangrijkste stap is in het beheer van ratten en muizen.

Deze dieren verplaatsen zich gemakkelijk, zodat een aantrekkelijke plaats opnieuw ingenomen worden als er aan de oorzaak niets gedaan wordt. Bovendien is preventie de diervriendelijkste en in de tijd de meest efficiënte en effectieve methode. Ook mogen niet alle soorten muizen bestreden worden.

Preventie houdt in dat je voedselresten verwijdert, nest- en schuilplaatsen vermijdt en openingen beperkt.

Dieronvriendelijke bestrijdingsmiddelen

Ingeval de preventieve maatregelen geen succes hebben, kan een volgende stap worden genomen, namelijk het wegvangen of bestrijden van de ratten en muizen.

Bij die bestrijding kunnen een hele reeks bestrijdingsmiddelen gebruikt worden, waarbij de ene methode al meer dieronvriendelijk is dan de andere. In een onderzoek van 2021 van het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) en UGent in opdracht van Dierenwelzijn Vlaanderen werden verschillende methoden beoordeeld op efficiëntie en diervriendelijkheid. Methoden die veelgebruikt worden of in opmars zijn, maar zeer slecht scoorden op diervriendelijkheid zijn:

- **Anticoagulantia**

Anticoagulantia worden in de volksmond **muizen- of rattenvergif** genoemd, en behoren tot de meest courant gebruikte methoden. Deze methode is echter pijnlijk voor het dier, en dus zeer dieronvriendelijk. Anticoagulantia of antistollingsmiddelen werken in op de bloedstolling en 1 à 2

dagen na de opname van het vergif ontstaan inwendige bloedingen in onder meer spieren, gewrichten en hersenen.

Die bloedingen zijn op zich niet pijnlijk, maar de opeenhoping van het bloed in de verschillende organen wel. Doorgaans 4 tot 6 dagen nadat de anticoagulantia hebben opgenomen, sterven de ratten en muizen in hevige pijn door bloedarmoede of orgaanfalen. Bovendien is er een risico op secundaire vergiftiging bij predatoren en aaseters en op resistentie.

- **Lijmvallen**

Ook **lijmvallen** zijn niet diervriendelijk. De dieren worden bij bewustzijn geïmmobiliseerd: de gevangen dieren kleven onherroepelijk vast aan hun poten of vacht, en er wacht hen een zekere dood, meestal door uitdroging of uithongering. Bij ontsnappingspogingen kunnen ze ook ernstige verwondingen oplopen, het afscheuren van de huid of gebroken ledematen.

- **Verdrinkingsvallen**

Verdrinkingsvallen zijn om redenen van dierenwelzijn al verboden in o.a. in Zweden en Frankrijk. Dit spreekt voor zich: de dood door verdrinking treedt pas na lange tijd in. Dit type van vallen is wel aanvaardbaar als de dieren onmiddellijk worden verdoofd, doordat ze terecht komen in een verdovende vloeistof. Voor de verdrinkingsvallen met verdovende vloeistof die nu op de markt zijn, werd nog niet aangetoond dat de dieren worden bedwelmd.

- **Cholecalciferol**

Dit product op basis van **vitamine D3** is sinds kort op de Belgische markt verkrijgbaar, als alternatief voor anticoagulantia. Een cholecalciferolintoxicatie gaat gepaard met verhoogde calcium- en fosforwaarden in het bloed die leiden tot verkalkingen in de long, de nieren en de bloedvatwanden. De dieren worden onder meer suf, hebben beperkte eetlust en moeten (bloed) overgeven. Uiteindelijk zorgt 4 tot 7 dagen na opname een algemeen orgaanfalen tot de dood. Gezien de lange symptomatische periode en intensiteit van de symptomen is dit geen dierenwelzijnsvriendelijke methode.

Daarom pleit de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn op **een verbod op de verkoop en het gebruik van anticoagulantia** (middelen die de bloedstolling voorkomen), **lijmvallen, verdrinkingsvallen en cholecalciferol** voor het beheer van ratten en muizen. Dit verbod moet alleszins voor **particulieren** gelden.

Diervriendelijk beheer van ratten en muizen

De Raad voor Dierenwelzijn verwijst naar de **website van Dierenwelzijn Vlaanderen** voor een diervriendelijk beheer van ratten en muizen. Een **beslissingsboom** helpt om in een concrete situatie tot een beslissing te komen. **Brochures** voor lokale besturen en particulieren kunnen geraadpleegd worden.

Wanneer alle genomen preventieve maatregelen niet werken en **bestrijding** dan toch noodzakelijk is, dan moeten die methoden gebruikt worden die nevenvangsten zo veel mogelijk vermijden en een snelle dood

veroorzaken, zoals **klemmen** en **elektrocutievallen**. Een goede klem doodt een muis of rat onmiddellijk of zeer snel. Meer wetenschappelijk onderzoek naar alternatieve bestrijdingsmethoden is wenselijk.

Voetnoot:

Andibel, Boerenbond, Nationale Raad van Dieren Liefhebbers en Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen (NGROD) gaan niet akkoord met een verbod op de verkoop en het gebruik van anticoagulantia. Zij vrezen een stijging van het aantal muizen en ratten waardoor het risico op de overdracht van ziekten voor mens en dier (o.a. leptospirose) toeneemt.

De organisaties vinden dat er te weinig alternatieven zijn voor anticoagulantia die ongedierte efficiënt bestrijden. Ze hebben twijfels bij de doeltreffendheid en diervriendelijkheid van de ratten- en muizenvallen zoals die vandaag voorhanden zijn en oordelen dat het inzetten op preventie en alternatieve middelen zoals klemmen niet voldoende is en het aantal muizen en ratten bijgevolg zal toenemen.

De organisaties voorzien dat een verbod uitsluitend voor particulieren geen effect heeft op het welzijn van plaagdieren. Ze zijn bovendien bezorgd dat deze maatregel impact zal hebben op het minder begoede deel van de bevolking, dat niet de financiële mogelijkheden heeft om een gespecialiseerde firma in te zetten ingeval van grote overlast.

Boerenbond pleit voor meer sensibilisering en onderzoek naar de best beschikbare alternatieven en een impactstudie voor alle betrokkenen.